

σερ' από τόσον καιρό, ύστερ' από τόσον καιρό, ύστερ' από το «Μιμή», του έκοψε κάθε όρεξη, του στομάτισε κάθε όρμη, λές και δέχτηκε στο κεφάλι κανένα ζεστό σίδερο.

«Γιακουμή, φύγε!».

Τού φάνηκε σάν προσαγή, σά μάλωμα, σά θροισιά. Νά τ'όπε τάχα ή Δανάη από προμελέτη, επειδή ήζαιρε πόση σημασία είχε αυτό, ή σι' άσειεία, κάπως άουειδήτα; «Αδιάφορο. Ό Γιακουμής, έτσι άύσφρανα πού τούδρε, δέν μπορούσε νά σκεφτεί, νά ζειάξει. Αυτός δέν είχε προσιά του παρά μιá σύγκριση, δυό όνόματα: Μιμής και Γιακουμής. Κ' έτσι θέβαια δέν μπορούσε, παρά νά σκύνει τό κεφάλι και νά φύγει.

Κ' έφρυγε.

Κατέθηκε πάλι στο μεσαίο άδρόσθα, πήρε τό καπέλλο και τό μαστιούχι του και, χωρίς νά καλονυχίσσει κανένα, έφρυγε κι από τό σπύτι...

Γυρζίζοντας ό Γιακουμής στο σπύτι του, άμίλητος και με τήμοστρα κατεβασμένα, βρήκε χαρά. Ό κόρ-Νικόλας, ό παλιός συνάδερφος του πατέρα του, είχε άρραβωνιάσει την Άννα του μ' ένα πλούσιο παλληκάρι κ' είχε φέρει τά κοινά τους. Δέν ήζαιρε τίποτε άπ' όσα έβχανε γίνει έδω κ' έξη μήνες, τότε πού ό Γιακουμής είχε άρνηθεί νά πάρει την Άννα, και γι' αυτό μάλια κάθησε κοτριά τους, του ζωμολογήθηκε:

— Έγώ, Γιακουμή μου, νά σου πώ την άλήθεια, την Άννα μου την είχα για σένα. Από φίλοι πού είμαστε με τον πατέρα σου, έλεγα πως μιá μέρα θά γινόμαστε και συμπετέροι. Έσ' δυως έρρηξες τά μάτια σου άλλου. Δέν πειράζει. Έσείς νάσαστε καλά και μεις, όπως περάσαμε τόσα χρόνια σά φίλοι, έτσι θά μέινουμε και τώρα. Κάθε μπόδιο για καλό. Ποιός

ξάιρει άν σά συμπετέροι δέν ψυχραινόμαστε καμιά φορά, πού σά φίλοι δέ θά γίνει ποτέ...

Ό Γιακουμής πέραγε τις πιο φοιχιές, τις πιο άσσοκρες σιγιμές της ζωής του. Πόσο πονούσε, πόσο μετάνιωνε στα λόγια του Νικόλα! «Αχ, αυτή ή Δανάη! Τί καλά πού θά ειταν ό Γιακουμής, άν δέν είχε έφθει στο καινούργιο του σπύτι, άν δέν την έβλεπε ποτές από τότε πού φύγαγε από τό δικό της. Τί εδνυχισμένος πού θά ειταν άν δέν είχε γίνει αυτή ή γνωριμιá! Τί κακιά γνωριμιá! Γιατί τώρα ό Γιακουμής την άγάπαγε τη Δανάη, δέν ειταν στο χέρι του νά την αφήσει και νά ζητήσει για γυναίκα του μιάν άλλη Άννα, πού άπ' αυτή νά μη φοβείται νάν του άλλάξει τόνομα και νάχει έτσι τό δπλο της Δανάης... «Α, τί κακιά γνωριμιá! Τί κακιά! Καταραμένη ή ώρα κ' ή σιγιμή πού έμπαινε ή Δανάη στο σπύτι τους. Αυτή έφταιγε για όλα, αυτή...

Μά όχι! Δέν έφταιγε ή Δανάη. Όχι. Έκατό φορές όχι. Έφταιγε τό κεφάλι του Γιακουμή, αυτό έφταιγε. Αυτό πού άρνήθηκε τη γενιά του, τους δμοιούς του, τους φτωχούς. Η Δανάη ειταν μιá άφορμή. Κι άν δέν την ήζαιρε, κι άν δέν την είχε γνωρίσει ποτέ, πάλι θά θροισότανε μιάν άλλη, κι ό Γιακουμής θάρνηότανε μιá φορά τους δικούς του.

Και μ' αυτές τις σκέψες πέρασε δλη του τη νύχτα ό άρνητής.

Την άλλη μέρα ό Γιακουμής έστειλε πίσω στη Δανάη τον άρραβώνα, μαζί μ' δυο του είχε χαρίσει μέσα στους έξη μήνες. Έκανε τη μεγάλη θυσία. Δέν πήρε δυως ούτε την Άννα, πού είχε άρραβωνιαστεί πιά, ούτε και καμιάν άλλη...

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΕΝΑ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΜΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΤΟ ΜΟΔΙΣΤΡΑΔΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΡΗ - ΚΛΑΙΡ»

(Ρομάντζο της Μαργαρίτας Όντου)

«Υστερ' από τό ιστορικό μωδιστόρημα του Δουμή πατέρα, τό ρομανικό του Βιχτώρ Ουγκό, τό κοινωνικό του νεώτερου Δουμά, τό ρεαλιστικό του Ζολά, τό περιπέγχο του Ανατόλ Φράνς, και τό ψυχολογικό του Παύλου Μπουρζέ, — ή προτίμηση της σύγχρονης γαλλικής κοινωνίας δάθηκε, στο άπλό, τό ημοικό, τό λιτό ζωγραφικό ρομάντζο. Τό ξαναγύρισμα της ποιησης στην κλασική αντίληψη, πού σημειώθηκε με τις «Στροφές» του Ζαν Μορεάς, δέν ειτανε δυνατό νά μην επιδράσει γλήγορα και στην τέχνη του πεζού λόγου.

Έτσι ξηγιέται ή πλατειά φήμη, πού έκαμε νά ητυώνται παντού, τά δυό βιβλία της Μαργαρίτας Όντου, «Η Μαρή Κλαίρ», και τό «Μοδιστρόδικο της Μαρή Κλαίρ», μ' δλη την απλότητα και την άφέλεια πού τά χαρακτηρίζουν. Άν τά ζετιάσει κανείς με μάτι ψυχρό, δέ θά τό βρει άσσηγά συνταριασμένα με

τους παραδομένους κανόνες της δηγηματογραφικής τέχνης. Κι δυως, με τη χάρη της αφήγησής τους, θά μπορούσει νά διακρίνει μιάν όλάκερη εικόνα της καθημερινής, της θυσυχισμένης ζωής των άνθρώπων, πού άρνημένοι έρημοι κι άπροσιάτενοι, μέσα στο σκληρό άγώνα της κοινωνίας, σπαράζοντε κάτω από τά νύχια της άξιοθρήνητης μοίρας τους. Κ' ή εικόνα αυτή, μās δίνεται άπόφρα κι άπαράλληλη, καθώς είναι στην πραγματικότητα, δίχως γομμει παρατραβηγμένες κ' ύπερβολικές. Για τοίθο ή σγκίνηση έρχεται άμεση, γαλήνια και ζωτανά σπαραχτική.

Τό δεύτερο, χρονολογικά, ρομάντζο της Μαργαρίτας Όντου, είναι τό «Μοδιστρόδικο της Μαρή Κλαίρ» πού τελευταία κυκλοφόρησε και δώ, μεταφρασμένο στη γλώσσα μας, από τη δεσποινίδα Βιβή Σκούου. Μέσα στις σελίδες του, βρίσκουμε ζωγραφισμένη την, από πρώτη ματιά, άσημαντη στη δράση ιστορία, ενός κόμου άπλου και φτωχού, συμμαζεμένου γύρω σ' ένα ραφιάδικο εργαστήριο, μ' δλη του την περιουκλωσιá. Και δυως, κάτω από τό ησοχο πέρασμα της ζωής αυτής του μοδιστρόδικου, πόση κίνηση, πόση σσηή παρατήρηση, πόση άλήθεια, πόση δραματικότητα

τα ! Δὲν εἶναι τὸ πλέξιμο τοῦ μύθου, ποὺ τραβᾷ τὸν ἀναγνώστη νὰ φτάσει σὲ τέλος τοῦ βιβλίου. Εἶναι ἴδια ἢ ἐντύπωση τῆς ζωτανίας, τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ μᾶς κάνει νὰ σταματοῦμε στὰ καθέκαστα ἐνὸς μεγάλου ζωγραφικοῦ πίνακα, ποὺ ἔχουμε μπροστὴ μᾶς.

Τὸ φημισμένο Παρίσι, τὸ Παρίσι τῆς ἐξαιρετικῆς λάμπης καὶ τοῦ σπάταλου πλοῦτου, ποὺ πάντα φροντισμένα κολακεύονται νὰ μᾶς τὸ παρασταίνουν οἱ ὑμνητῆς του, σβήγει τώρα ὀλότελ' ἀπὸ τὰ μάτια μᾶς. Ἐν' ἄλλο Παρίσι, ἄγνωστο σὲ μᾶς, μὰ ἴσως τὸ ἀληθινότερο καὶ τὸ πιὸ πραγματικὸ, φαίνεται δονιὰ καὶ ζωταννεύει μέσα σὲ ρομάντζο. Καὶ μέσα στὴ σιωπηλὴν, τὴν ἄχαρη, τὴν πεπωμένην ζωὴ τοῦ Παριζιάνικου αὐτοῦ μικροκόσμου, ἀντιφραγγίζεται ἡ δυστοχυομένη καὶ μίσηρη ζωὴ τῆς κοινωσίας τῆς δουλειᾶς, στὴ σημερινὴ ἀνθρωπότητα καὶ σ' ὅλους τοὺς τόπους, ὅπου αὐτὴ παλεύει τραγικὰ καὶ σέρνεται κί ἀγκομαχῶ. Ἔτσι τὸ νόημα τοῦ βιβλίου πλαταίνει, κ' ἡ βαθιὰ ψυχολογημένη εἰκόνα ποὺ μᾶς δίνει, ἀπλώνεται ζωορῆ γιὰ νὰ κλείσει μέσα τῆς κάθε ἀνθρώπου, ν' ὑπάρτει ἐπιβλητικὴ πᾶνον ἀπὸ τὰ στενὰ σύνορά τῆς.

Τὸ πιὸ περίεργο εἶναι, πὼς τὸ οὐραφικὸ ταλέντο τῆς Μαργαρίτας Ὀντοῦ, δὲν εἶχε διόλου καλλιερρηθεῖ. Ἀπλὴ ἐργάτισσα στὰ νιάτα τῆς, σὸν πάθανε τὰ μάτια τῆς στὴ δουλειᾷ, θέλησε νὰ γράψει τὴν ἱστορία τῆς ζωῆς τῆς, κί αὐτὴ τὴν ἱστορία ἔκλεισε στὰ δύο τῆς ἀκουομένα βιβλία. Κί ὅμως δὲν τῆς λείπωνε μήτε φιλολογικότητα, μήτε χαρίσματα τεχνικά. Γιὰ τὴν, ὅτι γράφει, ἀναθρῶζει μὲ ἀπὸ τὴν καρδιά τῆς, καὶ ξαίρει νὰ τὸ δίνει μὲ μιὰν ἀξιοθάμαση τάξη καὶ ἰσορροπία.

Αὐτὴ τὴν τάξη στὴ μεταφορᾷ, καὶ τὴν ἰσορροπία στὴ γλωσσικὴ διατύπωση, προσπάθησε νὰ κρατήσῃ ἐν σονεργάτισσα τοῦ «Νουμά» δεσποινίδα Σκουρα, μὲ τὴν μετᾶφραση τοῦ δευτέρου ρομάντζου τῆς Μαργαρίτας Ὀντοῦ, ποὺ ἔδωσε, τελευταία, στὰ νεοελληνικὰ γράμματα. Τὸ σιερνὸ αὐτὸν καιρὸ, πολλὰ ξένα λογοτεχνικὰ βιβλία κυκλοφοροῦνε μεταφρασμένα. Μὰ ἡ ἔλλειψη ποιότητος μεταφορᾶς κ' ἡ πλημμύρα γλωσσικῆς ἀκαταστασίας ποὺ τὰ διακρίνει, εἶναι σημάδια χαρακτηριστικὰ τοῦ τρόπου τῆς δουλειᾶς καὶ τῆς γενικότερης ἀντίληψης τοῦ κάθε μεταφραστῆ γιὰ τὴ σπουδαιότητα τῆς μεταφραστικῆς ἐργασίας.

Ἡ ἀπόδοση στὴ δημοτικὴ μᾶς τοῦ «Μοδιοιγράδικου τῆς Μαρη Κλαίρω», εἶναι ἀκόμα ἕνα ἀπὸ τὰ θετικὰ χτυπήματα τῆς καθαρῆς καὶ τῆς χειρότερης ἀπ' αὐτὴ μυχτῆς γλώσσας, ποὺ καταθλίβει τὸ λογοτεχνικὸ μᾶς ὀρίζοντα. Ἄν ἄλλοτε, σὲς περασμένες γενεές, ἡ ἀγραμματοσύνη δικιολογοῦταν ἀπὸ τὸ χάσμα ποὺ χώριζε τὴ γραφτὴ γλώσσα ἀπὸ τὴ λαϊκὴ λαλιά, σήμερα, ὅτε ἀπὸ τὴν πολύχρονη καλλιέργεια τῆς δημοτικῆς μᾶς, ἡ ἀγραμματοσύνη, σ' ὅσους καταπιύονται νὰ γράφουνε ἢ νὰ μεταφράσουνε φιλολογικὰ ἔργα, εἶναι ἀσυχώρητη. Εἶναι καθαρὸ διανοητικὸ σκοτάδι, ὅσο κί ἂν ἡ σημασία του περιορίζεται στὸν τρόπο καὶ στὸν κανόνα τῆς ἔκφρασης. Γιὰ τὸ ἀπὸ τὸν τρόπο αὐτοῦ, κί ἀπ' αὐτὸ τὸν κανόνα ζυγιάζεται ἀμέσως, ἀμέσως, ἡ ἀξία τῆς ὅλης ἐργασίας. Ἐλλειψη μορφῆς, πᾶ πεῖ ἔλλειψη οὐσίας. Μορφὴ καὶ οὐσία, ἂν κοιτάξῃ κανεὶς βαθύτερα, θὰ παρατηρήσῃ πὼς εἶναι δυσκολοχώριστα. Ψυχὴ καὶ σάρκα.

Δὲ φτάνει νὰ χτυποῦμε θεωρητικὰ μακάχα, τίς

πονηρῆς γλωσσολογικῆς γνώμης τοῦ κ. Χατζιδάκη, καὶ τίς περιεργῆς ἀφέλειες τοῦ κ. Σκιά. Χρειάζεται νὰ σταίνουμε ἀγνάντια τοὺς χερσοισιὰ παραδείγματα, φωτισμένα καὶ ζωντανά. Κ' ἡ μετᾶφραση τοῦ ρομάντζου τῆς Μαργαρίτας Ὀντοῦ, εἶναι μιὰν ἀξιολογη ἀρχή. Κράτησε τὴν ἀπλότητα, τὴν ἀγνότητα καὶ τὴ γαλήνη στὴν ἀφήγηση, ποὺ ἔχει τὸ πρωτότυπο κείμενο, καὶ μᾶς ἔδωσ' ἔτσι τὴ συγκίνηση καὶ τὸ ψυχολογικὸ βάθος τῆς ἀχαρῆς ζωῆς ποὺ ζωογραφίζει.

Μὰ καὶ μ' ὅλα τούτα θὰ θέλαμε ἀκόμα πιὸ φροντισμένη τὴ μετᾶφραση. Μερικῆς ἀνωμαλίας γραμματικῆς δὲ θὰ εἶτανε δύσκολο νὰ λείπωνε. Ὁ κανονισμὸς τοῦ παρατατικοῦ ἀπὸ τὸν Ψυχάρη, εἶναι ἴσοσ πολλὸ σωστός, ποὺ ἡ ἐφαρμογή του, κάμποσες φορές θὰ τίς ἔκανε ἁρμονικότερες, καὶ φρονικότερη τὴ διατύπωση τους. Γιὰ τὸν παρατατικὸ μάλιστα, θὰ εἴχαμε νὰ παρατηρήσουμε, πὼς κί ἄλλοι, μὰ κί ὁ ἴδιος ὁ διευθυντῆς τοῦ «Νουμά» κ. Ταγκόπουλος, ποὺ ἔχει μελετήσῃ τὸν Ψυχάρη μὲ τὴν προσοχή καὶ τὸ σέβας ποὺ τοῦ ἀξίζει, δὲ χωνέγατε, γιὰ τὴν ὥρα, τὴν ἀνάγκη ποὺ ὑπάρχει γιὰ τὸ μεταχείρισμα αὐτῆς ὅλης μᾶς τοῦ παρατατικοῦ, σύμφωνα μὲ τὸ παράδειγμα τοῦ Ψυχάρη. Γιὰ τὸ οὐραφῆς τῆς «Ἀπολογίας» δὲν κανόνισε τὸ ρηματικὸ τοῦτο χρόνο, παρ' ἀποθ μελέτησε στὰ καθέκαστα τὴν κοινὴν, τὴ μιλημένη λαϊκὴν γλώσσα, καὶ ξεχώρισε κάθε ἄποπο ἰδιωτισμὸ.

Ἀκόμα, θὰ μπορούσανε νὰ λείπωνε, μερικὰ σιτριψίματα ἀπὸ τὴ φρονικὴ σειρά, ποὺ ἔπρεπε νὰ ἔχουνε οἱ λέξεις, γιὰ νὰ εὐκολύνεται τὸ νόημα τῆς μεταφρασμένης φράσης τοῦ νέου βιβλίου, καὶ μερικῆς χασμωδίας, ποὺ δὲ νοστιμεῖονε τὸν περὶ λόγος, καὶ χτυποῦνε ἴσως κάποτε περισσότερο ἀπὸ τίς χασμωδίες τοῦ σίχου. Οἱ δημοτικιστῆς εὐεῖς, ἄς εἴμασθε ἀσθηροὶ καὶ γιὰ τὰ πιὸ εὐκολοδιόδοτα ὅτεργήματα μᾶς. Ἡ γνώση τους, πὼσο εἶναι ἀξία νὰ μᾶς πλημμυρῶζει μὲ περισσότερο πίστη !

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Α. Γιαλούρη : «Θέμος Δάσκαρης» Πόλη.

— Ἡ αἰώνια, τραγικὴ ἱστορία τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου, ποὺ περνᾷ τὴ ζωὴ του σ' ἕναν πυχικὸ διχασμὸ, πεινῶντας νὰ σιδιάσει τὰ κοινωνικὰ του καθήκοντα, ποὺ τὰ δημιουργεῖ ὁ νόμος, μὲ τ' ἀψηλά πετάγματα τῆς φαντασίας, μὲ τᾶρχια τρανιάγματα τῆς καρδιάς, ποὺ τὴν κροφτοῦν τὸ αἶσθημα τὸ τυφλὸ ποὺ δὲν ἀναγνωρίζει κοινωνικὸ νόμο, ἢ συνθηθισμένη αὐτὴ ἱστορία εἶναι τὸ θέμα ποὺ μᾶς προσφέρει ὁ κ. Ἄντ. Γιαλούρης σὲ καινούριο δῆγημά του Θέμος Δάσκαρης. Ὁ Θ. Δάσκαρης, ποιητῆς — οὐραφῆς, ρεῖε σὲ μιὰ ἐπαρχία, ὅπου ἔπρεπε ἀνακριτῆς, μαζὶ μὲ τὴ θάλεια, τὴν ἀγαπημένην του γυναικούλα, ἕνα συνθηθισμένο τύπο γυναικῆς ποὺ δὲν ἔχει τίποτις ἄλλο νὰ προσφέρει στὸν ποιητῆ, ἔξω ἀπὸ τὴ θερμὴ τῆς καρδιάς. Ἡ μοιραία γυναικὴ δὲν ἀργεῖ νὰ παρουσιασθεῖ σὲ πρόσωπο τῆς Ξένης, μᾶς δυνατῆς πιανίστρας, μᾶς ἀνώτερης γυναικῆς, ποὺ γίνεται ἡ Μούσα τοῦ ποιητῆ γιὰ τὰ ψηλὰ ἀνεβᾶσματα. Ὁ Δάσκ. σέρνεται πίσω τῆς σιλᾶδος, ἀνιῶντας ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐμπνεση, γιὰ νὰ φέρει σὲ τέλος τὸ ἔργο ποὺ γράφει. Ὅταν ἡ Ξένη, ὅτερρις ἀπὸ μιὰν ἀρροφᾶτεια, πέφτει νικημένη, ὁ Δ. δὲ ὄρῃσκει

λόγο να εξακολουθήσει τη ζωή, κι αφήνει το κουρασμένο κορμί του να κληθεί από ένα θράχο μέσα στο ποτάμι που περνάει από κάτω, αφού προηγήτερα άφησε ολόκληρα αδικαιολόγητα, να πέσει μέσα στο ποτάμι το χειρόγραφο του καινούργιου του έργου, απειλημένος από τον έναν του. Το βιβλίο χαρακτηρίζεται από μια νοσηρή ρομαντική διάθεση με τάσεις ώρασιολογίας, σε μια γλώσσα ακανόνιστη, που προσπαθεί να γίνει ποιητική. Ο κ. Γιαλούρης, που ανακατεύεται με Ξένες φιλολογίες, δεν πρέπει να ξεχνάει πως όλα από τα έργα του είδους αυτού λείπουν το δόξο της άρνηλης πρωτοτυπίας στη φόρμα ή στη φράση, ξεπέφτουνε στο επίπεδο κοινών ιστοριών δίχως ενδιαφέρον και λιγάκι άσβητα άναρθών.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ : Για τον έλβετο ποιητή Σπίτελερ που πήρε φέτος το βραβείο «Νόμπελ».

— Ο Κάρολ Σπίτελερ γεννήθηκε στα 1845 στο Λίσταλ της Έλβετίας. Από μικρό παιδί είχε το πιο μεγάλο ενδιαφέρον για όσα γινόντουσαν γύρω του. Άσβητα σήμερα ο ποιητής θυμάται επεισόδια και σκηνές από το δεύτερο χρόνο της ζωής του. Δώδεκα χρονών έρωτεύτηκε για πρώτη φορά. Αγάπησε ένα κορίτσι που το είδε μονάχα μια φορά. Εξακολουθάει να το αγαπά τρία δέκα χρόνια κι ως μὴν το ξαναείδε. (Ποιός δε θυμάται εδώ τον έρωτα του Παύλου με την Ίλινα, στο ρομάντισο «Πλάι στην Αγάπη» του Ταγκόπουλου;). Από ποιητικό ταλέντο άσβητα τίποτε. Την άδυναμία τόσοων παιδιών και νέων, να κάνει ποιήματα «με το στανιό», δεν την είχε. Μονάχα μια φορά το έπιχειρήσε, και το αποτέλεσμα ήτανε... ναποκοιμηθεί γλυκά γλυκά άπάνω στο χαρτί, με το μολύβι στο χέρι. «Όταν ήτινε δεκάξη χρονών, συγγενείς και φίλοι του σπιτιού βρισκουν πως έχει ταλέντο για μουσική και ζωγραφική. Παίρνουν λοιπόν μαθήματα πιάνου και ζωγραφικής. Μά δλοι οι κάποι πᾶνε στο θρόντο, γιατί έτυχε ναχει κακούς δασκάλους. Στα 1862 — δεκαεφτά χρονών, — ο Σπίτελερ άποφασίζει, ύστερα από την άποτυχία αυτή, να γίνει ποιητής, γιατί αισιάνεται πραγματικά μέσα του μιαν καλλιτεχνική κλίση. Νομίζει πως ή μόνη διέξοδο από το λαβύρινθο της ψυχής του είναι να ρηχτεί στην ποίηση. Το πρώτο του έργο είναι ένα δράμα «Ο Σαύλος». Τρία χρόνια το δούλενε και το ξαναδούλενε, μά όχι στο χαρτί, μοναχά στο νου. Άφου επιτέλους τόγραψε, άποφασίζει νᾶν το κρίνει ο ίδιος και... να μὴν το δημοσιέψει. Μά τα τρία αυτά χρόνια δεν είντουσαν χαμένα για το μελλούμενο ποιητή. Η δουλειά αυτή ήτανε πιο ωφέλιμη, παρά αν είχε «διαπαρέξει» τον ίδιον καιρό έκατο άλλα φιλολογικά έργα. Στο άναμιαξόν (1863), είχε έγγραφε φοιτητής της νομικής, και, δυο χρόνια άργότερα, της θεολογίας. Στα 1866 τον πιάνει μιá κοσμική μελαγχολία, που καταλήγει σε μιá μεγάλη συμπάθεια για όλους τους δυστυχισμένους, στους όποιους λογαριάζει και τα ζώα, και τον επόμενο χειμώνα έχει κοσμικά δράματα, προμήνημα της μελλούμενης μεγάλης του εργασίας.

Μά μετάφραση του «Μαινόμενου Ρολότιου» του Αρίστοτου, που του έπεσε στα χέρια, έκανε το πρώ-

ποιητή να διαλέξει για ποιητικό του είδος το έπος. Ο Κάρολ Σπίτελερ είχε θρει τον προορισμό της ζωής του. Τότε δούλενε διάφορα επικά σχέδια που όμως τα περισσότερα μείνανε μισοτελειωμένα.

Στα 1871 έδωσε τις εξετάσεις του. Μία θέση για παπά που του πρόσφεραν, δεν τη δέχτηκε, γιατί ή κοσμοθεωρία του δεν τον άφινε να άτηρηθεί τον έπίσημο χριστιανισμό. Πηγαίνει στην Ηειρουόπολη ως παιδαγωγός, και μένει εκεί ίσαμε τα 1879. Τα όχτη χρόνια αυτά τα περνάει δουλεύοντας στο πρώτο του μεγάλο έπος, στον «Προμηθέα και Έπιμηθέα», που θγαίνει σε βιβλία ύστερα από δυο χρόνια μετά το γυρισμό του στην πατρίδα του.

Το έργο αυτό είναι μοναδικό στο είδος του. Έχει πατέρα, άλλ' όχι προγόνους, ούτε συγγενείς. Θέλουμε να ποῦμε, πως δεν έχει καμιά συγγένεια με άλλα προϊόντα της παγκόσμιας φιλολογίας. Η ύπαρξή του βασίζεται άποκλειστικά στο αίτημα και στην ψυχή του ενός, του Σπίτελερ. Ο ποιητής ο ίδιος είναι ή μοναδική πηγή του έργου. Η ύπαρξή, ή δράση και τα πρόσωπα είναι άποκλειστική εφεύρεσή του. Καμιά επίδραση απ' άλλου. Ούτε ο Προμηθέας, ούτε ο Έπιμηθέας, ούτε ο Μεσοίας, ούτε ο Λεβιθαν, έχουν τίποτα κοινό με τα πρόσωπα του ίδιον όνόματος της ελληνικής ή εβραϊκής μυθολογίας. Και, με εκείνα τα αρχαία πρόσωπα έχουνε μονάχα τη δημιουργική τους τάση. Πολλοί ισχυρίζονται πως ο «Προμηθέας» του Σπίτελερ μοιάζει πολύ με το «Ζαρατούστρα» του Νίτσε. Μά δεν έχουν δίκιο. Οι διαφορές είναι πολλές και μεγάλες. Και τούτο είναι φυσικό, γιατί ο Νίτσε είναι φιλόσοφος, ένας μεγάλος Ιεροκήρυκας, ενώ ο Σπίτελερ είναι πρώτ' απ' όλα ποιητής.

Το δεύτερο έργο που δημοσιέψε ο ποιητής είναι «Εκτραμουνάνα», έφτα κοσμικοί μύθοι. Οι κριτικοί λογαριάζουν το βιβλίο τούτο στα λιγότερα πεποιημένα έργα του Σπίτελερ, αν κ' έχει ένα πολύ δέροχο λάιμουθ. Είναι μιá προσπάθεια του ποιητή να παραστήσει μιá άφηρημένη κοσμοθεωρία ως χεροπιστό δημιούργημα, ως συγκεκριμένη μορφή, σαν εκείνο που άποτελούσε στους αρχαίους το χαρακτηρισμό της θεοθείας με τη δημιουργία των θεών τους.

Στα 1885 ο Σπίτελερ γίνεται φιλολογικός συντάχτης σε μερικά περιοδικά και φημερίδες. Είναι ή εποχή που καταπιάνεται με λογής λογής είδη της φιλολογίας με το ποίημα, το έπος, το δράμα, το δήγημα, και με μιá επιστημονική διατριβή. Ο ίδιος κάπου λέει : «έπιχειρήσα να βάλλω σε κάθε χωράφι της φιλολογίας από μιá πέτρα». Η θανμάσια συλλογή του ποιημάτων «Πεταλούδες», δείχνει με τί άγάπη παρακολουθεί ο ποιητής στη ζωή τις πεταλούδες της έλβετικής του πατρίδας, και με τί καλλιτεχνικό τρόπο παίρει να συνδυάζει τη ζωή τους με τους πόρους και τις χαρές του ανθρώπου. Μά λυρική ποικιλόχρωμη, σαν τις άγαπημένες του πεταλούδες. Την εποχή εκείνη θγαίνουν τα πρώτα του πεζά έργα : «Φρίντλ», Κόλδερ» και «Ο Γουσιάβος», ένα είδύλλιο. «Όποιος δὲν μπορεί εύκολα να συνήθειση την κάποτε ιδιότροπη έμπνεψη του Σπίτελερ, ως διαβάσει πρώτα το «Γουσιάβος». Το ρομάντισο αυτό, που θυμίζει πολύ τούδηγηματικόταλέντο του Gettfraed Keller τραγικό και εδύμιο μαζί, είναι ένα βιβλίο έξαιρετικό για τους νέους και... για τους γέροντες ποιητών

νεανική καρδιά. Ένα άλλο έργο της τότε εποχής, είναι «Οί έχτροι των κοριτσιών, — μιιά ιστορία για παιδιά», που τό διαβάζον σιά έλθεσικά σκολειά οί δασκάλοι σιους μθητές τους, (πότε θά διαβάσουν και στήν Έλλάδα οί δασκάλοι σιά παιδιά τίς «Εκλεχτές σελίδες» του Έγγαλιώτη, ή τό «Μικρά μικρά» της Μαρκέτου; Μά ξεχασα, Μήπως θάν τό κάψει κι αυτά ή περίφημη Έπιτροπή;). Κοιτά σ' αυτά, βγήκαν, σιά 1892, οί «Φιλολογικές παραβολές», που είναι ένα άριστοέργημα της παγκόσμιας σατυρικής φιλολογίας.

Σιά 1891 ό ποιητής είχε γίνει οικονομικά ανεξάρτητος, γιατί τούρθε κάποια κληρονομιά, κ' έτσι μωροσος πιά άνετα νάφαιρωθεί στή Μόσσα. Έγραψε τίς «Μπαλλάδες» του και τό ρομάντισο του «Ο άνθροπολογαγός Κορυάδος». Στά δυό αυτά έργα ό άναγνώστης βροσκει εδω και κει «πατριωτικές» ιδέες. Μά δέν είναι ό πατριωτισμός του Καϊζερικού Γερμανου, αλλά ό πατριωτισμός του ελεύτερου Έλβετου, που τόσο διαφέρει από τον «πατριωτισμόν» των άλλων ευρωπαϊκών κρατών. Στό τέλος του περασμένου αιώνα (1898) βγήκαν «Οί άλήθινες που γελάνε», μιιά συλλογή από χρονογραφήματα που είχε δημοσιέψει ό ποιητής από τό 1880 σέ διάφορα περιοδικά και φημερίδες. Τό χαρακτηριστικό τους είναι μιιά γερή σάτυρα για τίς άδυναμίες των συγχρόνων του, προδ' απ' όλα των λογογράφων.

Μέ τό νέο αιώνα ό Σπίττελερ βροσκειται στό ύφος της δημοσιορίας του. Μας χωρίζει τό «Τραγούδια της Καμπάνας», γεμάτα από θεία όμορφιά και φιλική φαιδρότητα, και τό μεθιστόρημα «Imago». Του τελευταίου τό θέμα είναι ή έκλογή μεταξυ της εδνυχίας των αισθησων και της γαλήνης και του μεγαλείου της ψυχής».

Τότε βγήκε και τό έπος «Ολυμπιακή άνοιξη», τό πιο όμορφο και πιο σπουδαίο έργο του Σπίττελερ, 18500 στίχοι. Πολλοί, για την καλλιτεχνική και ποιητική του αξία τό θάνον στήν ίδια θέση με τό έπη του Όμήρου και του Δάντη. Με πλαστική δύναμη ό ποιητής μας παρασταινει τούς αρχαίους θεούς, σάν όμορφα σύμβολα για μιιά δράση που δέν είναι τίποτε άλλο παρα ή ανθρωπινή μας ζωή άπάνω στή γή, με τίς ελπίδες, άγώνες, σκοπούς και άπογοιήτες της».

Ο Σπίττελερ είναι ένας από τούς ποιητές, που τούς άναγνωρίζουμε άργά, αλλά τότε με ή ψηφοσιωμό και άληθινή ειλκρινεία. Απόδειξη τούτου είναι ότι ιδρωθήκανε τό τελευταία χρόνια στίς γερμανόγλωσσες χώρες «Κοινότητες του Σπίττελερ». — Τά έργα του βγήκανε στό έκδοτικό κατάστημα του Eugen Diederichs - Jena.

Μόναχο Γεννάριος

ALEX STEINMETZ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

τιους συντρομητές των έπαρχιών και του έξωτεροικού που καθυστερούνε τή συντρομή τους, να μας την εμβάσουν τό γληγορότερο, για να μη βρεθοΰμε στή δυσάρεστη θέση να πάψουμε να τούς στέλνουμε τό φύλλο.

X. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & Σ'

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΩΣ ΕΙΔΟΣ ΠΟΙΗ

Φίλε Νουμά,

Από την Άλεξάντρεια, κάποιος έχτρος μου, είχε τή σκληρόαδα να μου στείλει ένα τεράστιο περικοπτιωμένο διβλίο, δίτομο (σελ. 458), του κ. I. A. Γκίκα, με τον τίτλο «Βοσκός και πρόβατα». Τό φελλομέτρησα, διάβασα τρείς τέσσαρις σελίδες του κι άμέσως έκαμα την άκόλουθη σκέψη :

«Άς υποθέσουμε πως είμαι δολοφόνος και δικάζομαι στό Κακούροδικείο. Μετά την άποδεικτική διαδικασία, ό κ. Πρόεδρος βγάξει την άπόφασή του έτσι :

— Τιμίως και εδνυειδήτως κιλ. κιλ. κιλ. Έπειδή κ' έπειδή κ' έπειδή. . . . Διά ταύτα, κηρύσσεται ένοχος ό κατηγορούμενος ότι κιλ. κιλ. και καταδικάζεται να διαβάσει μονορούφι τό «Βοσκό και τό πρόβατο» του κ. Γκίκα. Έπειδή όμως ή υπεράσπις ύπεστήριξε μετρίαν σόγγυον φρενών, τό Δικαστήριο των Συνέδρων μετριάξει την ποιήν του κατηγορουμένου και τον καταδικάζει εις θάνατον.»

Διά ταύτα λοιπόν, φίλε «Νουμά», μένω

Δικός σου

Δ. ΠΡΟΒΑΤΑΡΗΣ

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

Στή στήλη αυτή παρακαλούμε δλους τους ανωνυμους μας να μας βοηθήσουν.

. . . να μεριμνήση και περι των εν ζωη άποστράτων αξιωματικών και τας οικογενείας των θανόντων. . . (Σελ. 5, μεσσία στήλη, έπόμνημα «Ήπιτη».)

Τό έπλουρο, Στρατιωτικών. . . Προκηρύσσει. . . διαγωνισμόν . . . ε ν ε ρ γ η θ η σ ο μ ε ν ο υ . . .

Ο έπουρογός Α. Π. Γούναρης

(Σελ. 6, πρώτη στήλη, κάτω-κάτω).

(Από την «Πολιτεία» της 3 Φεβρ. 1921).

Ο «Παλλίκιος σβλλογος» κιλ. τελεί μνημόσυνο κιλ.κιλ. και υπέρ 200 Οικογενείων συλλήβδην ΑΠΕΛΑΘΕΝΤΩΝ και ΑΝΑΙΡΕΘΕΝΤΩΝ παρα της Τουρκικής θηρωδίας κιλ. κιλ.

(Έπιμνημόσυνο τοιχοκόλλημα)

«... επί του κέντρου δέ του δμίλου αυτών ανηρηθήθ έρυθρά σημαία ΓΕΝΟΜΕΝΗ Η ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ της άφορμή παρεξηγήσεως. . . .

«... Αί εν περικλειστοις μέρεσιν ως και εν υπάθροις μεΤ' ήνοχίας επιτρέπονται, κιλ. κιλ. Προς τούτοις, δια τας εν υπάθροις συναθροίσεις ως και δια τας εν περικλειστοις μέρεσι τοιαύτας, εφ' ήσον αί τελευταία φέρονσι χαρακτηρισρα δημοσίων συναθροίσεων, απαιτείται άδεια της άστονομίας, διε θά παρίσταιται αντιπρόσωπος ως ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ δια την τήρησιν της τάξεως ΕΙΔΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗΣ προς 24 ώρων προ πάσης ενεργείας Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ.

Ο Νομαρχης Μεσσηνίας

Ο Διοικ. Μοισαρχίας

X. Σώρης

Θ. Παπακόστας

Ἄπο τῶν «Ἄνθρωπον τοῦ Κόσμου» — τὸ πρῶτον τῶν μυθιστορημάτων του — μέχρι τῆς «Τιμῆς τοῦ Ἀδελφοῦ», ἐνὸς τῶν ἀγκυροδεσμάτων ἔργων τῆς νεοελληνικῆς δημοουργικῆς φιλολογίας καὶ ΕΜΦΑΝΙΣΘΕΝ ὡς φυσικὴ συνέπεια τῶν ἄλλων μυθιστορημάτων τῶν φερδόντων τοῦς τίτλους κατ. κατ.

(«Καθημερινή» 25.1.1920, σελ. 1, κολόνα 6).

Ἀπωλέσθη πορτοφόλιον περιέχον χρήματα καὶ τοῦκ τῆς Ἀμερικῆς ἐπ'ὀνόματι ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ ΜΕΤΣΗΝΗ κατ. κατ.

(«Καθημερινή» 25.1.1920, σελ. 3, κολόνα 1).

Καὶ μεγαλητέρα εἶναι ἡ θλίψις μας, ΒΛΕΠΟΝΤΕΣ, δι' εἰμεδα ὑποχρεωμένοι. . . .

(«Πρωτεύουσα» 26 τοῦ Γενάρη 1921).

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. ΧΡΗΣΤ. Ι. Α. Παρίσι, Τὸ ταλέντι σου εἶναι ἀξιοπρόσθετο, ἂν καὶ σοῦ λείπει γιὰ τὴν ὥρα κάποια πρωιοτυπία. Ἔχεις στίχο ἀρμονικὸν καὶ ἀληθινὴν ἔμπνευσι. Νὰ προσέχεις ὅμως περὶότερο τοὺς κανόνες τοῦς τυπικοῦς καὶ ὀρθογραφικοῦς τῆς δημοτικῆς μας. Διάβασε, μελέτησε, γώνεψε, σύγχρονους ποιητῆς καὶ λογογράφους. Τὰ ποιήματά σου ξεχωρίζουνε πολὺ ἀπὸ τὰ τόσα ποὺ λαβαίνουμε. Τρία ἀπ' αὐτὰ, με χάρα, θὰ μπορούσαμε νὰν τὰ δημοσιεύουμε με ἰδιωμα σου. Περιμένουμε νὰ μᾶς τὸ ζητήσεις. — κ. ΣΤ. ΧΡ. Τί τὰ θές ! Στὴ «Σελίδα συνεργασίας συνδρομητῶν» τῆς «Διάπλασης τῶν Παίδων» (σελ. 86), διαβάσαμε λίγες ἀραδοῦλες, πάνω στὸ ἴδιο πάνω κάποιο θέμα με τὸ δικό σου, με τὴν ὑπογραφή «Χιλιότιμο τριαντάφυλλον», καὶ λυπηθήκαμε κατὰκαρδα ποὺ τὸ θεήκαμε νὰναι γραμμένο καλύτερα, πολὺ καλύτερα, ἀπὸ κείνο ποὺ μᾶς ἔστειλες ἡ ἀρεντιά σου. Καὶ συλλογίσουν, πῶς σὲ κείνη τῆ σελίδα τῆς «Διάπλασης» γράφουν πρωτόβγαλτα παιδιὰ ! κ. Ρ. Ρ. — Ἄφου ἐε φοβῶσαι τὴν ἀλήθεια, ἄκου τὴν. Οἱ στίχοι σου με τὰ

Ἐκπότεματα γυρεύουνε
ὦ ρ ὦ, μ ε ρ ὦ ἀκόμα. . .

καὶ με τὰ :

μέ 'ναι δύσκολος ὁ δρόμος τῆς
καὶ ἀγκυροσπαρμένος,

καὶ μᾶλλα τέτια, εἶναι ἀπωσθήποτε ἀνυπόφοροι. Στείλε μας πρῶτα στίχους ὑποφερτοῦς, καὶ ὕστερα μιλοῦμε καὶ γι' ἄλλα ζητήματα. — κ. ΜΑΝ. ΚΑΡ. Ἔχουν κάποια πνοὴ ποιητικὴ τὰ τραγούδια σου καὶ μερικοὶ τοὺς στίχοι εἶναι ἀρκετὰ καλοὶ. Α. γ. ὁ στίχος στὸ «Πατρογονικὸ» σου :

Ὁ Χάρος στέκουνταν μακριὰ
καὶ ὁ Χωρισμὸς πὸ πέρα. . .

εἶναι ἀρκετὰ καλός. Τὰ τραγούδια σου ὅμως, στὸ σὺνολό τους, θέλουνε δούλεμα, πολὺ δούλεμα. Ἐπειτα κακομεταχειρίζεσαι καὶ ἰδιοτρο τοῦ τελικοῦ ν. Ἔχεις τίποτα προσωπικὰ μαζί του ; — κ. ΗΛ ΓΙΑΜ. Ἀρκετὰ καλὸ τὸ «Νανούρισμα», καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸ δημοσιεύουμε. Τὸ θέλουμε νὰναι τέλεια καλὸ, καὶ στὸ χέρι σου εἶναι, δουλεύοντάς το προσοχτικὰ, νὰν τὸ καταφέρεις. — κ. Γ. ΑΠΟΣΤ. Δούλεψέ το λίγο ἀκόμα καὶ στείλ' το μας, μαζί με ἄλλα δειγμάτια, ἂν εἶναι καὶ ἄλλα ἔτσι σὺνομα γραμμένα. Τὸ Α' τὸ δάλαμε στὸ φάκελλο τοῦ Ν α ι. —

ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

- ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ (Ἔκδοσις «Τύπου» 1919 Δρ. 3—
 - ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΟΜΟΣ Α' (Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι — Οἱ Ἄλυσίδες — Στὴν δξώπορτα). Ἔκδοσις Ἑταιρίας «Τύπος» 1920. . . . > 6—
 - ΠΛΑΪ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ (Ρομάντζο) 1920 . . . > 3—
 - Ο ΛΥΤΡΩΜΟΣ (δραῦμα) > 3—
- Βρίσκονται στὸ «ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ» — Ὅδὸς Σοφοκλέους 3. —

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ :

* * * * * Marguerite Audoux * * * * *

—“ΤΟ ΜΟΔΙΣΤΡΑΔΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΡΗ-ΚΛΑΪΡ,,—

— L'atelier de Marie Claire —

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΙΒΗΣ ΣΚΟΥΡΑ (GRAZIELLA)

ΣΕΛΙΔΕΣ 224 ΔΡΑΣΜΕΣ 5.-

ΠΕΡΙΟΧΗ : ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ 3-ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ-3